

Ráhel Zip Idősebbik Lányával És Családjával

A kép az 1910-es évek közepén készülhetett, Alexandriában Ez az egyetlen kép, amin rajta van az anyai nagymamám, Ráhel Zip, akivel én sosem találkoztam. Ő az ülő, idős néni kendőben. Nagyon-nagyon vallásos asszony volt, ahogy hallottam anyukától. Az ölében tartja egyik unokáját, talán Jozsefet, aki Szára nagynéném [bal oldali álló alak] és a férje, Goldenberg Móric [bal oldali ülő alak] egyik fia volt. A többieket nem tudom, kicsodák, a nagymama mellett álló, fiatalabb kislány talán Cipóra lehet, aki a legidősebb gyereke volt a nagynénéméknek. A nagymamáék Palesztinában laktak már ekkor [Vagyis 1913 után készült a kép, amikor visszamentek Magyarországról Palesztinába. -- A szerk.], de úgy látszik, látogatóba ment a lányához, Alexandriába.

Az anyai oldalon egy egész májsze [jiddis: 'történet, mese'] van. Az édesanyám szülei valószínű, hogy a pogromok elől menekültek Palesztinába Oroszországból. Onnan származnak. Ez még valamikor az 1880-as évek elején történhetett. A nagypapa rabbi volt és sakter. Ávrám Jichák Zev Zipnek hívták. Pajesze volt, strájmilit hordott, és kaftánban járt. Palesztinában Jeruzsálemben laktak, később pedig Tibériásban, haszidok voltak. A nagymamát Ráhel Zipnek hívták. Egy gyerekük már volt, a nagynéném, akit úgy hívtak, hogy Szará Zip. Az anyukám, Rifka Lea Zip Tibériásban született, 1896-ban. Az anyukám és a nagynéném között tizenöt év korkülönbség van.

A nagynéném mikor tizenhét éves lett, a szülők vissza akartak jönni Európába, a Monarchiába, mert a nagypapának lett egy trachomája, amit ott nem tudtak kezelni. Meg kellett műteni a szemét. A nagynéném semmi esetre sem akart velük jönni, mert ő ott nőtt fel; ő egy nagyon tudós asszony volt. Mit tehettek a zsidó szülők, nem hagyják ott a tizenhét éves lányt, hoztak egy sádhent, és férjhez adták a lányukat egy nagyon szép emberhez, Goldenberg Mórchoz, aki Romániából alijázott Palesztinába.

Azután felültek a hajóra, és eljöttek Ausztriába vagy Magyarországra a kétéves Rifkával. 1898-ben visszatelepedtek Európába. A nagypapa szemét meggyógyították Bécsben vagy akárhol, és akkor jöttek Magyarország felé. Itt is voltak valamilyen rokonok. A nagypapa talált magának egy sakerságot vagy rabbiságot, és a kétéves anyukámék Derecskére költöztek. És amikor tizenhét éves lett anyukám, eszükbe jutott a szülőknek, hogy ők már ötven évesek, vissza kell menni a Szentföldre meghalni.